

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qiblagahumdur

İlham Əliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 33 (24.170)

21 fevral 2023-cü il, çərşənbə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyevin Münxendə İraq Kürdüstan Regionunun başçısı ilə görüşü olub

Fevralın 18-də Münxendə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin İraq Kürdüstan Regionunun başçısı Neçirvan Bərzani ilə görüşü olub.

Görüşə görə təşəkkürünü bildirən Neçirvan Bərzani Azərbaycanla İraqın Kürdüstan Regionu arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensialın olduğunu dedi. O, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlər münasibətilə təbriklərini çatdırdı, dövlətimizin başçısının uzaqgörən siyasəti nəticəsində ölkəmizin uğurla inkişaf etdiyini vurğuladı.

İraqın Kürdüstan Regionu ilə Azərbaycan arasında ortaq tarixi və mədəni əlaqələrin olduğunu qeyd edən Neçirvan Bərzani diqqətə çatdırdı ki, bu regionun Türkiyə ilə də çox sıx münasibətləri var və bu xüsusda birgə əməkdaşlıq layihələrinə baxıla bilər.

Azərbaycanla Türkiyə arasında qardaşlıq əlaqələrinin mövcud olduğunu bildirən dövlətimizin başçısı bu çərçivədə üçtərəfli əməkdaşlıq mexanizmlərinin perspektivdə nəzərdən keçirilə biləcəyini dedi.

Neçirvan Bərzani İraqın Kürdüstan Regionundan turistlərin Azərbaycana səfər etdiklərini və bu səfərlərdən çox məmnun qaldıqlarını qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı, öz növbəsində, bildirdi ki, İraqın Kürdüstan Regionu ilə iqtisadiyyat, ticarət sahələrində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensial var. Ona görə də biznes dairələri arasında birbaşa əlaqələrin qurulması, həmçinin biznes şurası formasında müxtəlif təsisatların yaradılması məsələlərini nəzərdən keçirmək olar.

Prezident İlham Əliyev Neçirvan Bərzanini Azərbaycana səfərə dəvət etdi.

Dəvət məmnunluqla qəbul olundu.

Prezident İlham Əliyev Münxendə “Leonardo” şirkətinin baş icraçı direktoru ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 18-də Münxendə İtaliyanın “Leonardo” şirkətinin baş icraçı direktoru Alessandro Profumo ilə görüşüb.

Görüşdə Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə İtaliya arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin olduğunu qeyd etdi, İtaliyaya dövlət və rəsmi səfərlərini məmnunluqla xatırladı.

İtaliyanın Avropa İttifaqı məkanında ölkəmizin ən yaxın tərəfdaşı olduğunu deyən dövlətimizin başçısı son aylar ərzində İtaliyanın üç nazirinin Azərbaycana səfərinin əlaqələrimizin inkişafının real göstəricisi olduğunu vurğuladı, bu xüsusda ölkəmizin İtaliyanın aparıcı şirkətlərindən olan “Leonardo” şirkəti ilə əməkdaşlığa xüsusi önəm verdiyini qeyd etdi.

Azərbaycan Prezidenti müdafiə sənayesi sahəsində mövcud olan əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin vacibliyini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev İtaliya ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində də əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini diqqətə çatdırdı, “Ansaldo Energia” şirkətinin ölkəmizdə 1280 MVt gücündə İstilik Elektrik Stansiyasının inşasında iştirakının bunun nümunəsi olduğunu qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev İtaliya şirkətlərinin Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində bərpa-quruculuq işlərinə töhfə verdiyini vurğuladı.

“Leonardo” şirkətinin baş icraçı direktoru Alessandro Profumo Azərbaycan ilə İtaliya arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərindən irəli gələrək, bu əməkdaşlığın inkişafına töhfə verməyə hazır olduğunu bildirdi. O, Azərbaycan ilə müxtəlif sahələrdə artıq əməkdaşlıq münasibətlərinin mövcudluğunu və müdafiə sənayesi sahəsində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsində maraqlı olduqlarını dedi.

Alessandro Profumo Azərbaycan ilə təmasları bundan sonra da davam etdirəcəklərini bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Münxendə Avropa İnvestisiya Bankının prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 18-də Münxendə Avropa İnvestisiya Bankının (EIB) prezidenti Verner Hoyer ilə görüşüb.

Dövlətimizin başçısı Avropa İnvestisiya Bankı ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıqdan məmnunluğunu ifadə etdi, ölkəmizin Avropa İttifaqı ilə çox sıx əlaqələrinin olduğunu bildirdi.

Azərbaycan Prezidenti Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin icrası prosesində Avropa İnvestisiya Bankının maliyyə tərəfdaşı kimi yaxından iştirakına görə təşəkkürünü ifadə etdi.

Azərbaycanın inkişaf gündəliyində duran rəqəmsal transformasiya, bərpa olunan enerji resurslarının inkişafı və ixracı, nəqliyyat bağlantılarının genişləndirilməsi konsepsiyası haqqında məlumat verən dövlətimizin başçısı Avropa İnvestisiya Bankının hər üç sahə üzrə ölkəmizin yaxın tərəfdaşı ola biləcəyini dedi.

Prezident İlham Əliyev Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula Fon der Lyayenin Azərbaycana səfərini, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişellə görüşlərini məmnunluqla xatırladı.

Dövlətimizin başçısı hazırda Azərbaycanın Avropa İttifaqının enerji təminatında oynadığı rol, Ursula Fon der Lyayenin Azərbaycana səfəri zamanı Strateji Tərəfdaşlığa dair An-

laşma Memorandumunun imzalandığını qeyd etdi.

Azərbaycanın Avropanın enerji bazarına qaz ixracını artırdığını diqqətə çatdıran Prezident İlham Əliyev, həmçinin ölkəmizin Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda və quruda böyük bərpa olunan enerji potensialına malik olduğunu vurğuladı. Dövlətimizin başçısı bu xüsusda Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan arasında imzalanmış

Anlaşma Memorandumunun əhəmiyyətini diqqətə çatdırdı, hazırda beynəlxalq tərəfdaş şirkətlərlə 25 qişavatadək bərpa olunan enerji istehsalı ilə bağlı müxtəlif sənədlərin imzalandığını, bu istiqamətdə işlərin aparıldığını vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Orta Dəhliz üzərində yerləşən ölkə olaraq nəqliyyat-logistika potensialının daha da artırılması və azad ticarət zonasının yaradılması planları

haqqında məlumat verərək bu sahədə də əməkdaşlıq imkanlarının böyük olduğunu diqqətə çatdırdı, eyni zamanda ölkəmizdə cəlbədicə investisiya mühitinin yaradıldığını bildirdi.

Avropa İnvestisiya Bankının prezidenti Verner Hoyer Prezident İlham Əliyev tərəfindən qeyd olunan strateji xəttin rəhbərlik etdiyi maliyyə qurumunun maliyyələşdirmə strategiyası, həmçinin Avropa İttifaqının da qəbul etdiyi “EU Global Gateway” strategiyasında nəzərdə tutulmuş hədəflər ilə tam uyğunluq təşkil etdiyini bildirdi və bu sahələrdə Azərbaycanla əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu vurğuladı. O, Avropa İnvestisiya Bankının xüsusilə “Yaşıl enerji” konsepsiyasını yaxından dəstəklədiyini diqqətə çatdırdı.

Verner Hoyer Prezident İlham Əliyevin ölkənin maliyyə resurslarından müdrikliklə istifadə edərək Azərbaycanın uzunmüddətli inkişafına xidmət göstərən layihələrin icra olunduğunu vurğuladı. O, həmçinin Azərbaycanın Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında oynadığı rola görə təşəkkürünü ifadə etdi.

Görüşdə nümayəndə heyətləri səviyyəsində təmasların davam etdirilməsi və qarşılıqlı maraqlı olan birgə layihələrin müəyyənəşdirilməsi ilə bağlı razılıq əldə olundu.

Münxendə Prezident İlham Əliyevin ABŞ-ın Dövlət katibi və Ermənistanın baş naziri ilə birgə görüşü olub

Fevralın 18-də Münxendə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan ilə birgə görüşü olub.

Prezident İlham Əliyevin Münxendə ATƏT-in Baş katibi ilə görüşü olub

Fevralın 18-də Münxendə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ATƏT-in Baş katibi xanım Helqa Maria Şmid ilə görüşü olub.

Prezident İlham Əliyev Münxendə televiziya kanallarına müsahibə verib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 18-də Münxendə Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan ilə birgə görüşdən sonra televiziya kanallarına müsahibə verib.

Prezident İlham Əliyev: – Salaməleyküm.

Jurnalistlər: – Salam, cənab Prezident.

Jurnalist: – **Yəqin ki, görüş keçirildi, necə keçdi?**

Prezident İlham Əliyev: – Yaxşı keçdi, mənə, konstruktiv keçdi. Bir çox məsələlər müzakirə olundu, o cümlədən Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanması, sazişin imzalanması üçün lazım olan şərtlərin mövcudluğu. Əlbəttə ki, mən öz mövqeyimi bir daha bildirdim. Əsas məsələ ondan ibarətdir ki, bu sülh müqaviləsi beynəlxalq norma və prinsiplər əsasında tərtib edilməlidir. Qarabağ haqqında hər hansısa müddəanın olması qəbul edilməzdir. Bu haqda da Azərbaycanın mövqeyi bildirildi. Biz üç gün bundan qabaq Ermənistandan bizim təkliflərimizə yeni cavab təklifləri aldığımızı. Eyni zamanda bildirdim ki, yaxşı olar, Ermənistan və Azərbaycan ikitərəfli qaydada nəzarət-buraxılış məntəqələrini Ermənistan-Azərbaycan sərhədində yaratsınlar. Biz bu təklifi vermişdik, bu gün rəsmən vermişik. Daha əvvəl bu təklif qeyri-rəsmi kanallar vasitəsilə çatdırılmışdır. Ermənistan tərəfindən hər hansı mövqə səsləndirilmədi. Yəqin ki, onlara bir qədər vaxt lazımdır bunu müzakirə etmək üçün.

Amma ilkin təəssüratımız belədir ki, həm Avropada, həm Amerikada bizim bu təklifimiz məntiqli hesab olunur. Bu hər iki ölkə arasındakı əlaqələrin normallaşmasında da, əlbəttə ki, önəmli amildir. Çünki biz sərhədlərin delimitasiyası haqqında danışırıqsa, nəzarət-buraxılış məntəqələri olmadan bu, mümkün deyil. Biz kommunikasiyaların açılması haqqında danışırıqsa, əlbəttə ki, həm Zəngəzur dəhlizinin hər iki başında, eyni zamanda Laçın rayonu ilə Ermənistan arasındakı sərhəddə nəzarət-buraxılış məntəqələri yaradılmalıdır. Bu gün Dövlət katibi Blinkenin iştirakı ilə keçirilən görüşdə mən bunu rəsmən təklif kimi irəli sürdüm. Ermənistan tərəfindən cavab gözləyəcəyik.

Jurnalist: – Cənab Prezident, Bakı vaxtı ilə 19³⁰-da panel müzakirəsinin keçiriləcəyi gözlənilir. Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili də məhz bu panel müzakirəsində iştirak edəcək. Tbilisi formatı gündəmə gələ bilirmi?

Prezident İlham Əliyev: – Ola bilər. Çünki bu, təbii olar. Biz də bunu alqışlayırıq. Mənim Gürcüstana etdiyim səfər zamanı bu məsələ müzakirə olundu. Ermənistan tərəfi buna bir qədər tərəddüdlə yanaşır. Ancaq hesab edirəm ki, bu, ədalətli olardı. İlk variantda Ermənistan baş nazirinin iştirakı nəzərdə tutulmurdu. Çünki

mənə verilən ilkin təklifdə onun adı yox idi. Yəqin dünən axşam belə qərara gəldi ki, o da iştirak etsin. Hesab edirəm ki, bu, yaxşı haldır. Çünki, nəhayət, Cənubi Qafqazda üç ölkə arasında hər hansı bir əməkdaşlıq başlanı bilər.

Jurnalist: – İranla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşmasını necə görürsünüz? Birinci addımı kim atmalıdır?

Prezident İlham Əliyev: – Bizim səfirlərimizə qarşı terror aktından xəbəriniz var. Bu, Azərbaycan diplomatik nümayəndəliyinə qarşı təşkil olunmuş terror aktı idi. Terrorçu 30-40 dəqiqə ərzində tərk-silah edilməmişdir və polis maşınları, təhlükəsizlik xidmətinin işçiləri gəlib-gedirdilər, amma onlar ona iki dəfə səfərlərin binasına daxil olmağa, səfərlərin mühafizə işçilərindən birini qətlə yetirməyə, ikisini isə yaralamağa imkan verdilər. Terrorçunu əliyalın tərk-silah etmiş mühafizə işçilərindən birinin cəsarəti ola bilsin ki, onlarla Azərbaycanlının həyatını xilas etdi. Çünki diplomatlarımızın aйлələri, o cümlədən uşaqları o binada yaşayırdılar. Buna görə biz bu məsələ ilə bağlı dərhal və şəffaf istintaqın aparılmasını tələb edirik. Bu terror hadisəsindən sonra terrorçunun İran mediasına müsahibə verməsi faktı onun İran istablişməntinin bəzi qolları tərəfindən göndərilənlərdən biri olduğunu göstərir. Digər qəribə məsələ o idi ki, iki gündən sonra o, əqli çatışmazlığı olan insan kimi elan edildi. Bu ekspertizanı onlar dərhal necə keçirə bildilər? Bu onu ədalət mühakiməsindən yayındırmaq üçün atılmış bir addım idi. Buna görə İran hökuməti şəffaf istintaq aparmalıdır, bizə bu barədə məlumat verilməlidir, terrorçu cəzalandırılmalıdır. Lakin ən vacibi odur ki, terrorçunu göndərənlər, Azərbaycana qarşı bu qəddar aktı törətmiş İran istablişməntinin bir araya gəlməsi və düşmənçilik səhifəsinin bağlanması yaxşı nümunə ola bilər. Mənim cavabım belədir.

Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı plenar iclas keçirilib

Prezident İlham Əliyev iclasda iştirak edib

Fevralın 18-də Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində “Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması” mövzusunda plenar iclas keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

Münxen Təhlükəsizlik Konfransının sədri Kristof Heusgenin moderatorluq etdiyi plenar iclasda Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili, Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan, ATƏT-in Baş katibi, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı Şurasının sədr müavini xanım Helqa Maria Şmid də iştirak ediblər.

Moderator Kristof Heusgen: – Hamınıza salamlayırıram. Burada olmağınızdan məmnunluq. Bizimlə burada Azərbaycan Prezidenti, Ermənistanın və Gürcüstanın baş nazirləridir. Əslində, mən bunu bilmirdim, lakin Azərbaycan Prezidenti elə indicə mənə dedi ki, bu, tarixi görüşdür. Tarixdə ilk dəfədir ki, üç ölkənin rəhbərləri görüşür və biz bunu tarix kitabları ilə yoxlamalıyıq. Bilirəm ki, xarici işlər nazirləri görüşüblər. ATƏT-in Baş katibi Helqa Şmid bunu bilir. Əgər o bilirsə, deməli, belədir ki, var. Bir sözlə, burada bizimlə olduğunuza görə çox sağ olun. Hamımıza məlumdur ki, bu konfrans Rusiyanın Ukraynaya müdaxiləsindən bir il sonra baş tutur və ötən il olduğu kimi, həmin mövzu bu konfransda da əsas olaraq qalacaq. Sizin ölkələriniz

birbaşa iştirak etmir, lakin Rusiyanın qonşularıdır. Mənim birinci sualım: Rusiyanın Ukraynaya qarşı müdaxiləsi, müharibəsi sizin ölkənizə necə təsir göstərdi. Əgər olarsa, Sizdən soruşum Prezident Əliyev.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev: – Demək istərdim ki, bizə birbaşa təsiri olmayıb, lakin birmənalı olaraq ümumi geosiyasi vəziyyətə tamamilə dəyişib və ola bilsin, Rusiya-Ukrayna müharibəsindən əvvəlki vaxtlara qayıtması. Beləliklə, biz bəzi ənənəvi tərəfdaşlarla ticari əməkdaşlıq sahəsində müəyyən çətinlikləri

görə bilərik. Eyni zamanda xüsusən də daşımalar layihələrinə gəldikdə, bəzi üstünlüklər də var. Azərbaycan uzun illər ərzində müasir daşımalar və logistika infrastrukturunun yaradılmasına yatırımlar edib. İndi isə Mərkəzi Asiyadan daşınan yüklərin Azərbaycan vasitəsilə Avropaya yönəldilməsi əlavə imkanlar açır. Lakin bildiyiniz kimi, bizim öz müharibəmiz olub. 44 gün çəkmiş müharibə iki ildən bir az çox əvvəl baş vermişdir. Biz müharibənin nə olduğunu bilirik. Onun xalqlar üçün nə dərəcədə dağıntılar və əziyyətlər gətirdiyini bilirik. Buna

görə, biz təbii ki, istəyirik Avrasiyada sülh bərqərar olunsun. Hesab edirəm ki, Azərbaycan və Ermənistan uzun müddət çəkmiş toqquşmadan uzaqlaşmanı nümayiş etdirməli, qarşılıqlı ədavət və düşmənçiliyə son qoymalıdırlar. Hazırda biz Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh sazişi üzərində çalışırıq. Ümid edirik ki, biz bu işi gec yox, tezliklə tamamlayacağıq. Düşünürəm ki, bu, ciddi tarixi fikir ayrılığına malik olan ölkələrin bir araya gəlməsi və düşmənçilik səhifəsinin bağlanması yaxşı nümunə ola bilər. Mənim cavabım belədir.

Kristof Heusgen: – Çox sağ olun. Buna cavab vermək üçün Ermənistanın baş nazirinə söz verməzdən əvvəl, mən Gürcüstana müraciət etmək istərdim. Gürcüstanın da Abxaziya və Cənubi Osetiya kimi zəbt olunmuş əraziləri var. Sizin ölkənizə hazırda Rusiya tərəfindən təsir necədir? Cenevrə danışıqları nə yerdədir? Bu istiqamətdə bir şey baş verirmi? Bu hadisələr sizə necə təsir göstərdi?

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili: – Çox sağ olun. Əvvəlcə, bu panel müzakirəsinə təşkil etdiyinizə görə təşəkkür edirəm. Hesab edirəm, bu, çox yaxşı təşəbbüsdür və sizin də qeyd etdiyiniz kimi tarixi görüşdür. Həqiqətən, bütün Cənubi Qafqaz bir araya toplaşdı. Hesab edirəm ki, bu, artıq böyük və uğurlu görüş hesab oluna bilər və bu müzakirəni təşkil etdiyinizə görə təşəkkür edirəm.

Ardı 3-cü səhifədə

Ukraynadakı müharibəyə gəldikdə, əlbəttə ki, bu hamımız üçün böyük sınaqdır. Düşünürəm ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra Avropa və ümumiyyətlə, dünya bu cür böyük sınaqla üzbəüz qalmamışdır. Bildiyiniz kimi, 2008-ci ildə bizim Rusiya ilə müharibəmiz olub. Həmin vaxtdan etibarən Rusiya tarixi ərazilərimizi – Abxaziya və Cənubi Osetiyanı işğal altında saxlayır. Rusiya ərazilərimizdə iki hərbi baza yaradıb. Həmin vaxtdan etibarən biz çoxsaylı problemlərlə, çətinliklərlə üzləşmişik. Lakin 2012-ci ildə biz hakimiyyətə gəldikdən sonra gərginliyin aradan qaldırılması üçün böyük səylər göstərmişik. Bununla yanaşı, əlbəttə ki, biz Avropaya inteqrasiya yolunda çox fəal olmuşuq. Gürcüstan Assosiasiya Sazişinə imza atıb. Bu, Avropa İttifaqı ilə əhatəli azad ticarət razılaşmasıdır. Biz vizasız rejimdən istifadə edirik. Ötən il isə Avropa İttifaqı Şurası bizə Avropa perspektivinin verilməsi ilə əlaqədar tarixi qərar qəbul etmişdir. Beləliklə, Ukraynadakı müharibənin Gürcüstana necə təsir göstərməsi ilə əlaqədar sizin sualınıza cavab olaraq deməliyəm ki, hazırda hamımız görürük ki, Rusiya diqqətini Ukraynaya yönəldib. Dağıdıcı müharibə gedir və deməliyəm ki, biz bu müharibəni dayandırmaq üçün əlimizdən gələni etməliyik. Sülhün alternativiyoxdur. Deməliyəm ki, Gürcüstan öz suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün bərpasına gəldikdə, sülh yolu məsələlərinin həlölünə siyasətini həyata keçirib. Biz çox aydın şəkildə bəyan etmişik ki, Gürcüstan öz ərazi bütövlüyünün bərpası üçün dinc plana malikdir. Vəsitəçilik prosesində fəal iştirak edən ATƏT-ə, Avropa İttifaqına, ABŞ-a və digər iştirakçılara təşəkkürümü bildirmək istəyirəm.

Siz Cenevrədəki beynəlxalq muzakirələri qeyd etdiniz. Bu, hazırda bizim ruslarla malik olduğumuz yeganə platformadır. Bu səbəbdən, mən bir daha təkrar etməliyəm ki, bu müharibə dayandırılmalıdır. Biz müharibəni və onun ölkəmizə təsirini 2008-ci ildə görmüşük. Çox insan tələf oldu və biz ərazilərimiz üzərində nəzarəti tam itirdik. Qeyd etdim ki, Rusiyanın bizim ərazilərdə hərbi bazaları var. Bu davam edir, dayanmır. Həmçinin bildirmək istəyirəm ki, 2008-ci ildəki müharibədən sonra Rusiyaya hər hansı sanksiyanın tətbiq edildiyini görmədik. Əksinə, gördük ki, işlər həmişə olduğu kimi davam etdi. Beləliklə, demək olar ki, çox pis siqnal verildi.

Yekunda düşünürəm ki, hazırda beynəlxalq ictimaiyyət irəliyə doğru necə getməyimizlə bağlı qərar qəbul etməlidir. Çünki əgər bu müharibə davam edərsə, daha çox dağıntılar olacaq, daha çox mülki şəxslər məhv olacaq. Buna görə mən bir daha təkrar etmək istəyirəm ki, bizim məramımız, məqsədimiz bu müharibəni dayandırmaq olmalıdır.

Kristof Heusgen: – Bəli, hesab edirəm ki, Siz tamamilə haqlısınız, insan tələfatlarına son qoyulmalıdır. Lakin icazə verin, qısaca olaraq. Sizin ölkənizə qayıdaq. Siz 2008-ci ili xatırladınız. Həmin vaxt mən Kanslerin müşaviri işləyirdim və çox çətin vəziyyət yaranmışdı. Təfərrüatlara vurmaq istəməzdim, 2008-ci ilə qayıdaraq Sizdən soruşmaq istədim. Həmin vaxt biz Prezident Saakaşvili ilə işləyirdik. Biz çox çətin vəziyyətdə olan Prezident Saakaşvilinin narahatlıq doğuran fotolarını görmüşük. İnsanlar, o cümlədən jurnalistlər onun həyatından narahatdırlar. O, çətin vəziyyətdədir. Məndə belə təəssürat var ki, bölgədə ağır vəziyyət yarandıqda ölkəniz milli birliyə mürciəət etdi. Kənardan baxan insan üçün ölkənizdə hazırda həmin birliyin olması şübhəli görünür. Deyim ki, Prezident Saakaşvili buraya – Münxen Təhlükəsizlik Konfransına gəlirdi, burada tez-tez qonaq olurdu. Narahatlıq doğuran həmin fotoları görəndə onun buraxılması mümkündürmü? O, Gürcüstandan kənarda, yəni, başqa ölkədəki xəstəxanada müalicə ala bilirmi?

Baş nazir İrakli Qaribaşvili: – Birincisi, suala görə çox sağ olun. Hazırda özəl xəstəxanada olan Prezident Saakaşvilinin səhhəti haqqında danışmaq və ya fərziyyə irəli sürmək istəmirəm. İstəyirəm ki, insanlar bilsinlər. O, iki il əvvəl, daha dəqiq desək, il yarımından çox müddət əvvəl, yəni oktyabrın 1-də Gürcüstana qayıtdı. Onun qayıdışının məqsədi Gürcüstanda növbəti inqilab etmək, kütləvi qırğın törətmək və qan tökmək idi. O, uğur qazana bilmədi və həbsxanaya düşdü. O, özəl xəstəxanaya yerləşdirilməsi ilə bağlı müraciət etdi. Mən auditoriyanı bunun təfərrüatları ilə yormaq istəməzdim. Lakin bir halda ki, siz ictimaiyyət qarşısında soruşdunuz, mən cavab verməliyəm. Beləliklə, o artıq səkkiz aydan çoxdur ki, özəl xəstəxanadadır. Gürcüstan hökuməti ona digər məhsusların almadığı maksimal dəstək və rahatlıq verib, eləcə də şərait yaradıb. Siz burada fotoları qeyd etdiniz. Demək istəyirəm ki,

cənab Saakaşvili bacarıqlı aktyordur. Gürcüstan hökuməti maksimal dəstək vermək üçün hər şeyi edib. Təkrar edirəm, biz həтта onun ailəsinə təklif etdik ki, ona tibbi yardım göstərmək üçün istənilən ölkənin istənilən hakimini Gürcüstana çağıra bilər. Cavabım belədir. Mən, həmçinin bildirmək istəyirəm, siz yaqin ki, cənab Saakaşvili və onun ailəsi üçün işləyən lobbı şirkətinin yaydığı çox sayda yalan məlumatları, dezinformasiyanı oxumusunuz. Məsələn, sizə bir faktı bildirmək istəyirəm. Ötən ay məlum olmuşdur ki, bütün dünyada hərtərəfli media kampaniyası üçün onun ailəsi rəsmən bir milyon dollar ödəyib. Beləliklə, feysbukda və ya digər sosial şəbəkələrdə eşitdiyiniz, yaxud gördüyünüz videolar, əslində, realığı əks etdirmir. Bir sözlə, heç kəs qanundan üstün ola bilməz. Biz Gürcüstanda güclü demokratiya qururuq. Biz demokratik təsisatları qururuq və gücləndiririk. Bu demokratiyada, həmçinin belədir ki, heç kəs qanundan üstün olmali deyil. Məlumdur ki, Saakaşvili keçmiş bankir Qırqvlianınin qətlı, parlamentin keçmiş üzvünün ölümü qədər döyülməsi kimi ağır cinayətlər törədib.

Bir çox digər işlər də var. Məsələn, özəl televiziya kanalı olan “İmedi”nin ələ keçirilməsi. Əlavə olaraq o, başqa bir cinayət törətmişdir, qanunsuz olaraq dövlət sərhədini keçmişdir. Yeri gəlməşkən, bu məlumatı da deyim ki, o, Ukraynadan, Odessadan inqilab həyata keçirmək məqsədilə Gürcüstana qayıtmaq üçün bərə ilə səyahət edib, konteyner yük məşinında, dondurucuda iki gün keçirmişdir. Hadisə belə olub. Bu paneldə bu şəxs haqqında danışib sizi bütün təfərrüatlarla yormaq istəməzdim. Amma cənab Heusgen, siz bu sualı məndən soruşduğunuza görə onu cavablandırmaq istədim.

Kristof Heusgen: – Mən bu məsələni dərinləşdirmək istəmirəm, sadəcə, humanitar məqsədlər üçün müraciət etmək istəyirdim. Baş nazir Paşinyan, Prezident Əliyevə ünvanlanmış suala qayıtmaq istəyirəm. Rusiya-Ukrayna müharibəsinin sizin ölkənizə təsiri necədir?

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan: – Təşəkkür edirəm. Mən də, həmçinin belə bir formatda görüşün təşkilinə görə sizə minnətdarlığımı ifadə etmək istəyirəm. Mən razıyam, ola bilsin ki, bu, həqiqətən də, tarixi görüşdür. Lakin indi yazılan tarixin məzmununu müəyyən etmək olduqca vacibdir. Çünki bizdə fərqli nəticələr ola bilər. Hesab edirəm ki, biz nəticələrə hədəflənməliyik və bizim yanaşmamız məhz belədir.

Sizin sualınıza gəldikdə, bilirsiniz qlobal qeyri-sabitlik bizim regionda vəziyyəti daha da yaxşı edə bilməz. Çünki bilirsiniz, anlaşılandır ki, uzun müddət ərzində beynəlxalq ictimaiyyətin bütün diqqəti Ukraynada baş verən münaqişəyə cəmlənib. Bu münaqişə bizim region üçün yeni risklər yaradır. Beynəlxalq birliyin diqqətinin bizim region üzərində də saxlanılması çox vacibdir, çünki fikrimcə, burada idarə olunmalı çoxlu risklər var. Bütün bu vəziyyətlə bağlı bizim yaşaşmamız nədən ibarətdir? Biz demokratik islahatlar gündəliyimizə sadıq qalmışıq. Çünki biz demokratik islahatların, demokratik təsisatların inkişafının, qanunun aliliyinin, insan haqlarının, müstəqil məhkəmə sisteminin və sair məsələlərin regionumuzda ümumi vəziyyəti daha da yaxşılaşdıracağına inanırıq. Hesab edirəm ki, biz öz üzərimizə düşən vəzifəni yerinə yetirsək, bu bütün region üçün faydalı olar.

Kristof Heusgen: – Çox sağ olun. İndi isə ATƏT-in Baş katibi Helqa Şmidə sualımı ünvanlamaq istəyirəm. Sizin doğma şəhərinizdə, Münxendə olmaq olduqca heyrətamizdir. ATƏT hər üç təşkilatın üzv olduğu bir qurumdur. Yeri gəlməşkən, Rusiya hələ də bu təşkilatın üzvüdür. ATƏT hazırkı mərhələdə ölkələrə öz aralarında əməkdaşlıq aparmaq, vəziyyəti sa-

bitləşdirmək, təşkilatın yaşadığı çətin vaxtlarda səərəcəmində olan alətlərdən istifadə etmək və gərginliyi azaltmaq və əməkdaşlığı təşviq etmək üçün nə kimi köməklik göstərə bilər?

ATƏT-in Baş katibi, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı Şurasının sədr müavini xanım Helqa Maria Şmid: – Təşəkkür edirəm. Mən də bu gün bu görüşə qatılmaqdan məmnunluq hissi keçirirəm. Kristof, sizin sualınıza qayıtmazdan öncə icazə verin deyim ki, biz həm də Türkiyə və Suriyada baş vermiş dəhşətli zəlzələnin fəsadlarını müşahidə edirik. Çıxışımın əvvəlində hər üç tərəfə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Çünki hər üçünüz həyatları xilas edən çox çevik dəstək göstərmisiniz. Xüsusilə baş nazir Paşinyana təşəkkürümü ifadə etmək istəyirəm. Bilirəm ki, bir neçə gün bundan əvvəl sizin xarici işlər naziriniz Türkiyədə olmuş və türkiyəli həmkarı ilə görüşmüşdür. Bu faciənin fonunda biz bir-birimizlə işləmək üçün yollar tapa bilərik. Hesab edirəm ki, bu, olduqca vacibdir. Lakin Ukraynaya qarşı müharibə məsələsinə gəldikdə, cənab Prezident, Sizin dediyiniz kimi, birbaşa heç bir təsir olmaya bilər, lakin biz əminliklə deyə bilərik ki, daha geniş regionda qeyri-təhlükəsizlik çox ciddi hiss olunur. Hesab edirəm ki, irəli getmək üçün yeganə yol prosesləri saxlamaqdır, Sizinlə razıyam. Lakin dialoqlar, regional əməkdaşlıq da aparılmalıdır. Mən sizin qaldırdığımız suala gəlirəm, ATƏT-in regional əməkdaşlığı, ticarət əlaqələrini və bağlılığı təşviq etmək üçün mandatı var. Hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir. Dayanıqlı sülhü, barışığı yaratmaq çox çətindir. Sərhədlər, itkin düşmüş şəxslər, həbs olunmuş insanlar, həmçinin minalarla bağlı hall edilməli olan açıq məsələlər var. Buna görə əlimizdə olan bütün vasitələrdən istifadə etmək çox vacibdir. Həm də etimadın qurulması tədbirləri, regionda minaların təmizlənməsi ilə bağlı humanitar səylər nəzərdə tutula bilər. Biz artıq gənclərlə sıx işləyirik. Gənclər gələcəyin liderlərini bir araya gətirmək üçün gələcəyin maraqlı tərəfləridir. Hər üç ölkəyə gəldikdə, bütün bu proseslərə qadınların cəlb edilməli olduğunu desəm, sizi təəccübləndirmərəm. Regional əməkdaşlıq vacibdir. Həmçinin mən Brüsselin təşəbbüsü ilə keçirilən dialoqu dəstəkləyirəm. Hesab edirəm ki, bu təşəbbüs çox konkret nəticələrə və artıq razılaşdırılmış yol xəritələrinin icrasına gətirib çıxara bilər. Yekunda hər şey insanların üzərində, gələcəkdə daha yaxşı həyata layiq olan münaqişədən əziyyət çəkmiş insanların üzərində dayanır.

Kristof Heusgen: – Təşəkkür edirəm. Xanım Helqa, siz baş nazir Paşinyanın Türkiyədə baş vermiş bu dəhşətli zəlzələnin fəsadlarını aradan qaldırmaq üçün kömək göstərdiyini qeyd etdiniz. Baş vermiş bu dəhşətli zəlzələ fonunda siz Türkiyə və Ermənistan arasında bizim bir çox onilliklər ərzində gözlədiyimiz münasibətlərin yaxşılaşdırılması üçün perspektivləri görürsünüzmü? Müəyyən mərhələdə biz blokadanı aradan qaldırılmasına yaxın idik. Bununla bağlı sizin mövqeyiniz necədir? Baş vermiş dəhşətli təbii fəlakətdən, humanitar fəlakətdən sonra bu münasibətlərdə nəşə yaxşı bir şey üzə çıxa bilərmi?

Baş nazir Nikol Paşinyan: – Təşəkkür edirəm. Bilirsiniz Türkiyəyə humanitar yardımın və xilasedicilərin göndərilməsinin qərarı arxasında bizim yalnız humanitar xarakterli motivasiyamız durur. Çünki qonşuluğumuzda yaşayan milyonlarla insan bu hadisədən əziyyət çəkirdi. Bu proses çərçivəsində biz Türkiyə hökumətindən kifayət qədər müsbət reaksiyanı müşahidə edirik və bu addımın siyasi nəticələri də olsa, daha yaxşı olar. Lakin bizim ilkin motivasiyamız sırf humanitar xarakterli idi və bəyan etdiyimiz kimi biz bacardığımız qədər humanitar dəstək göstərməyə hazırıq.

Siyasi dialoqa gəldikdə, səmimi desəm, zəlzələdən əvvəl bizim aramızda xüsusi elçilər

vasitəsilə siyasi dialoq olmuşdur. İnanıram ki, realıqda bu dialoq olduqca vacib idi. Mən bu qərarların qəbul olunduğu ab-havanın yaradılmasını nəzərdə tuturam. Hesab edirəm ki, bu humanitar dialoq, kommunikasiya vasitəsilə konkret siyasi qərarların qəbul olunması üçün imkanlar daha yüksək ola bilər. Xüsusilə sizin qeyd etdiyiniz kimi nazirimiz Türkiyəyə səfər etmişdir və orada bəzi siyasi xarakterli təşkilati məsələlər qeyd olunmuşdur. Biz bu məsələdə irəliləməyə hazırıq, çünki biz həqiqətən də inanırıq ki, Türkiyə ilə diplomatik münasibətlərin qurulması və sərhədlərimizin açılması təkcə regionda vəziyyət nöqtəyi-nəzərindən yox, eyni zamanda beynəlxalq arenada vəziyyət nöqtəyi-nəzərindən də çox müsbət olacaqdır.

Kristof Heusgen: – Gəlin ümid edək ki, belə də olacaq. İlkin olaraq Türkiyənin xarici işlər naziri Çavuşoğlu buraya gəlmək istəyirdi, lakin ölkədəki vəziyyətə görə o, vətəninə qalmaq məcburiyyətində qaldı. Gəlin ümid edək ki, bu vəziyyət nəyəşə gətirib çıxaracaq, çünki bu sərhəd çox uzun müddət idi ki, bağlı idi. Burada münasibətlərin yaxşılaşdırılması baş verməlidir. İcazə verin, indi əsas məsələyə diqqətimi yönəldim. Bu məsələyə Prezident Əliyev, əlbəttə ki, lap əvvəldə toxundu. Baş vermiş müharibəyə. Artıq iki ildir ki, müharibə bitib. Biz hələ də çox kritik olan vəziyyəti müşahidə edirik. Biz buraya hər hansı danışıqları aparmaq üçün yığışmamışıq. Lakin bu məsələyə xaricdən beynəlxalq birlik olaraq nəzər saldıqda, humanitar vəziyyət bizi narahat edir. Həmişə və Türkiyədə olduğu kimi biz humanitar adımlara nəzər salırıq. Biz Laçın dəhlizini görürük və o, xaricdən sanki blokadaya salınmış kimi görünür. Bizi o məsələ maraqlandırır və bəlkə də, baş nazir Paşinyan etimadın qurulması tədbirlərinin görülməsi haqqında bizi məlumatlandıra bilər, vəziyyət müəyyən mənada yaxşılaşsın. Sözsüz, biz hamımız istərdik ki, – mən sonra Prezident Əliyevə də dönəcəyəm, – kiçik addımlarla deskalasiyaya nail olaraq bu münaqişənin həllinə yaxınlaşaq.

Baş nazir Nikol Paşinyan: – Təşəkkür edirəm. Siz haqlısınız. Laçın dəhlizi artıq yetmiş gündür ki, bağlıdır. İndi əfsuslar olsun ki, Dağlıq Qarabağda humanitar böhran baş verir. Həmçinin enerji böhranı da baş verir, çünki Dağlıq Qarabağa elektrik enerjisinin təchizatı kəsilib. Qaz təchizatı da kəsilib. Biz hesablamalar aparmışıq və son 70 gün ərzində qaz təchizatı ən azından on dəfə kəsilib. Bu problem həll olunmalıdır. Bizim mövqeyimiz ondan ibarətdir ki, 2020-ci il 9 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyannamədə Laçın dəhlizi ilə əlaqədar çox dəqiq müddəalar var. Həmin Bəyannaməyə əsasən Laçın dəhlizinin işlək vəziyyətdə saxlanılması Azərbaycan və Rusiya sülhməramlılarının öhdəliyidir. Lakin əfsuslar olsun ki, indi bizdə vəziyyət tamamilə fərqlidir. Mən beynəlxalq ictimaiyyətin diqqəti bu məsələyə yönəldilməlidir deyərəkən, Laçın dəhlizini də nəzərdə tuturdum. Çünki biz qorxuruq ki, vəziyyətin bu cür davam etməsi Dağlıq Qarabağdakı ermənilər üçün qarşısalınmaz humanitar fəsadlara gətirib çıxara bilər.

Kristof Heusgen: – Prezident Əliyev, dediyim kimi, biz burada razılaşmanın mahiyyəti barədə və yekun qənaəət gəlməklə bağlı danışıqlar apara bilmərik. Düşünürəm ki, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Sizinlə bunun üzərində işləyir. Biz buna qarışmaq istəmirik. Suallım, sadəcə, belədir. Siz dediniz ki, vəziyyətə bitləşdirmək üçün biz fürsətdən istifadə etməliyik. Siz humanitar jest edə bilərsiniz ki, bu blokadaya son qoyulsun və baş nazirin indi dediyi kimi, Dağlıq Qarabağdakı insanlar çox ağır şəraitdə yaşayırlar. Siz xoş niyyət, etimadın gücləndirilməsi addımı kimi, nə isə edə bilərsiniz ki, hələ də öz həllini tapmamış və ya müəmm müəmmələrlə bağlı danışıqlarda uğur əldə olunsun.

Prezident İlham Əliyev: – Amerikalı və Avropa İttifaqından olan tərəfdaşlarımızla ünsiyyət zamanı, habelə Dövlət katibi Blinken tərəfindən baş nazir Paşinyanla təşkil edilmiş bugünkü üçtərəfli görüşdən mənə aydın oldu ki, biz hamımız regionda vəziyyətə iki istiqamətli yanaşmanın zəruri olmasını başa düşürük. Birincisi, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh danışıqları istiqaməti, ikincisi, Azərbaycanın Qarabağdakı erməni əhalisi ilə əlaqələri. Sadəcə, məlumat üçün sizə bildirim ki, Dağlıq Qarabağ (Naqorno Karabax) sözü artıq qüvvədən düşüb, əslində, bu, rus sözüdür, “naqorno” dağlıq deməkdir və Azərbaycanla Dağlıq Qarabağ kimi inzibati vahid yoxdur. Ona görə də mən tərəfdaşlarımızdan xahiş etmək istərdim ki, Azərbaycanın suverenliyinə və Konstitusiyasına hörmət etsinlər. Azərbaycanda erməni əhalinin

Ardı 4-cü səhifədə

olduğu Qarabağ rayonu var. Beləliklə, bu, iki istiqamətli həll faktiki olaraq bizim Ermənistanla danışıqlarımızı Qarabağdakı ermənilərlə əla-qələrimiz kimi daxili məsələlərimizdən ayırır. Həmçinin bizim beynəlxalq tərəfdaşlarımızla razılaşdırılıb ki, Qarabağdakı erməni azlığın hüquqları və təhlükəsizliyi ilə bağlı müzakirələr aparılacaq. Biz bunu etməyə hazırıq, lakin erməni icmasının Qarabağda doğulmuş və bütün ömrü boyu orada yaşamış nümayəndələri ilə, Qarabağda Rusiyadan rəhbər mövqe tutmaq üçün ixrac edilmiş (exported) şəxslə deyil. Ola bilsin ki, “ixrac edilmiş” düzgün ifadə deyil, mən yəqin ki, “gizli yolla keçirilmiş” ifadəsini üstün tutardım. Çünki heç kim onun Qarabağda necə peyda olduğunu, İrəvana qayıtmağa, oradan Moskvaya və yenidən İrəvana, sonra isə Qarabağa qayıtmağa necə çalışdığını və buna nail olduğunu bilmir. Təkcə bu fakt blo-kadanın olmadığını göstərir. Blokadanın ol-madığını göstərən ikinci fakt ondan ibarətdir ki, dekabrın 12-dən bizim vətəndaş cəmiyyəti fəallarımız keçid məntəqəsinə gələndən indi-yədək 2500-dən çox nəqliyyat vasitəsi, o cüm-lədən Rusiya sülhməramlılarının və Qırmızı Xaçın təmsilçilərinin yük avtomobilləri keçib. Qarabağdan, demək olar ki, 100 pasiyent müalicə üçün Qırmızı Xaç tərəfindən Ermə-nistana aparılıb. Beləliklə, yol açıq olduğu halda biz bunu necə blokada adlandıra bilərik?! Əgər Qarabağdakı ermənilər bu yoldan istifadə etməyə çalışsalar, əminəm ki, onları heç kim dayandırmayacaq. Hazırkı vəziyyəti başa düşmək vacibdir. Həmçinin hazırkı vəziyyəti düzgün dəyərləndirmək üçün biz bir qədər tarixə nəzər salmalıyıq. Demək olar ki, 30 il ərzində bizim torpaqlarımız Ermənistanın işğalı altında olub. Baş nazir Qaribaşvili xatırlatdı ki, 2008-ci ildə Rusiya-Gürcüstan müharibəsindən sonra Ru-siyaya qarşı heç bir sanksiya tətbiq olunmadı. Amma mən də deyə bilərəm ki, Ermənistan 27 il ərzində Azərbaycan ərazisinin 20 faizini işğal altında saxladı, beynəlxalq hüququ pozdu, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə əməl etmədi və ona qarşı heç bir sanksiya tətbiq olunmadı. Biz hər zaman müharibənin qarşısını almaq üçün Ermənistana qarşı sanksiyaların tətbiq olunmasını istəyirdik. Biz Minsk qrupunun nəticə əldə etməsini gözləyirdik, BMT Təhlü-kəsizlik Şurasının öz qətnamələrinə hörmət et-mələrini gözləyirdik. Lakin biz heç bir hərəkətin olmadığını gördük və ümumi fikir bundan ibarət idi ki, bu münasiqə dondurulmuşdur. Beləliklə, biz onun dondurulmadığını sübut etdik. Biz ləyaqətimizi, ərazi bütövlüyümüzü və ədaləti bərpa etmək, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini icra etmək üçün dö-yüşməli, 3 min həyatı qurban verməli olduq. Ona görə də biz, sadəcə, Qarabağda bugünkü vəziyyəti və ya oradakı erməni icması ilə əla-qələrimizi kontekstdən çıxararaq 30 illik işğalı, Livan böyüklüyündə ərazinin tamamilə xara-balıqlar içində olduğunu unutmamalıyıq. Bu, yadplanetlilər tərəfindən edilməyib, gəlib bizim torpaqlarımızı işğal etmiş, bir milyon azərbaycanlını evindən didərgin salmış, 67 məsciddən 65-ni dağıtmış, onları təhqir etmiş qonşularımız tə-rəfindən edilib. Biz onları qovandan sonra indi onlar ədalət üçün yalvarırlar. Onlar – ərazimizi 30 il ərzində işğal altında saxlayanlar bizi işğalda günahlandırır. Bir məsələni də unutmmaq olmas ki, baş nazirin istinad etdiyi 2020-ci il noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanat, əslində, de-fakto Ermənistan tərəfindən kapitulyasiya aktıdır. Biz müharibə apardıq, müharibənin nəticələri beynəlxalq ictimaiyyət və Ermənistan cəmiyyəti tərəfindən qəbul olunub. Bunun ən yaxşı gös-təricisi Ermənistan əhalisinin baş nazirə verdiyi yeni mandatdır və bu, sülh naminə mandat idi. Ona görə də biz gələcəyə baxmalıyıq. Düşü-nürəm ki, biz gələcəyə və bu günə baxsaq, ses-siyadan əvvəl müzakirə etdiyimiz kimi, bu gün tarixi gündür. Çünki ilk dəfədir ki, müstəqil dövlətlərin 3 lideri bir araya gəlib, – sovet dövründə belə hallar olub, – biz bu fürsəti əldən verməməliyik.

Qarabağ erməniləri Azərbaycan vətəndaş-larıdır, azlıqdır. Azərbaycan çoxmillətli ölkədir və Azərbaycanda bütün azlıqlar mədəniyyət, dil, həmçinin təhlükəsizlik də daxil olmaqla, eyni hüquq və üstünlüklərdən faydalanırlar. Biz Qarabağdakı erməni icmasının nümayən-dələri ilə praktiki təmaslara başlamağa hazırıq.

Prezident İlham Əliyev Münxendə Azərbaycan televiziya kanallarına müsahibə verib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 18-də Münxendə “Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması” mövzusunda plenar iclasdan sonra Azər-baycan televiziya kanallarına müsahibə verib.

– **Cənab Prezident, Real Televiziyasının bir sualı olacaq. Olarmı? Cənubi Qafqazın təhlükəsizliyindən söhbət gətdi, yəni Siz 2020-ci ildə də burada iştirak etmişdiniz**

Bu gün Dövlət katibi Blinkenin qarşısında mən Ermənistandan olan həmkarıma bu barədə dedim. Lakin biz bunu o zaman edə bilərik ki, Rusiya vətəndaşı, cinayətkar oligarx, Avropada çirkli pulların yuyulmasında əli olan şəxs – Vardanyan bizim ərazimizi tərk etsin.

Kristof Heusgen: – Qeyd etdiyim kimi, biz danışıqları burada əvəz edə bilmərik, baş nazir Paşinyana Prezident Əliyevdən eşitdik-lərinə reaksiya vermək imkanı yaratmaq istər-dim. Sonra mən, əlbəttə ki, auditoriyaya, panel müzakirənin iştirakçılarına sual vermək üçün imkan yaradacağam. Baş nazir, buyurun.

Baş nazir Nikol Paşinyan: – Təşəkkür edirəm. Dağlıq Qarabağa gəlincə, Prezident üçtərəfli Bəyanatı xatırlatdı. Həmin üçtərəfli Bəyanatda müddəa var, orada “Dağlıq Qara-bağ” yazılıb və bu sənədin altında Azərbaycan Prezidentinin imzası var. Laçın dəhlizi var ki, sərbəst şəkildə işlək olmalıdır, yeri gəl-mişkən, həmin üçtərəfli Bəyanata və Azər-baycan Prezidentinin imzasına əsasən Azər-baycanın nəzarətində deyil. Bilirsiniz ki, bu yaxınlarda Dağlıq Qarabağdan olan erməni uşaqlar avtobusla Laçın dəhlizi vasitəsilə sə-yahət etməyə çalışanda, onların qarşısı kəsilib, maskalı azərbaycanlı şəxslər avtobusa daxil olublar. Uşaqlar qışqırıblar. Bu, Dağlıq Qarabağ ermənilərinin Laçın dəhlizindən sərbəst şəkildə keçməsi üçün sonuncu cəhdi olub.

Prezident Əliyev dağıdılmış məscidləri qeyd etdi. Mən demək istərdim ki, 2017-ci ildə Azər-baycanda yeni yollar tikmək üçün bir neçə məscid dağıdılıb. Prezident Əliyev qeyd etdi ki, bilmirəm bir neçə min məscid dağıdılib. Yeri gəlmişkən sovet dövründə Azərbaycanda, təxminən, 1560 məscid dağıdılmışdı. Bu, Sovet İttifaqı üçün adi hal idi. Sovet dövründə Ermə-nistanda kilsələr, məscidlər dağıdılmışdı. Bi-lirsiniz, Dağlıq Qarabağ erməniləri sovet döv-rünün borcunu ödəməməlidirlər. Bilirsiniz, bu, çox mühümdür, bu, çox təhlükəli söhbətdir.

Bəzən elə bir təəssürat yaranır ki, Azərbaycan tərəfi bütün vəziyyətə dini don geyindirmək istəyir. Bu, çox təhlükəlidir. Münasiqənin heç bir dini konteksti yoxdur. Buna sübut olaraq deyə bilərəm ki, bizim ölkədə müsəlman icması yaşayır, məscid fəaliyyət göstərir. Budur reallıq. Azərbaycan tərəfindən səslənən ifadələr nə deməkdir? “Kapitulyasiya” və sair kimi az qala təhqirəmiz sözlər nəyə lazımdır? Kənardan elə təəssürat yaranır ki, Azərbaycan özünü qisas siyasətini rəhbər tutmuş bir ölkə kimi göstərmək istəyir. Ola bilər ki, elə budur Azər-baycanın yürütdüyü siyasət. Amma deyildi ki, bizim çox mürəkkəb tariximiz var. Lakin biz onu hansı məqsədlər üçün istifadə etmək istə-yirik? Qeyri-tolerantlığı, nifrəti, regionumuzda təcavüzkar ritorikanı püskürtmək üçün, yoxsa tam fərqli olaraq bu platformanı vəziyyəti yax-şılaşdırmaq məqsədilə istifadə etmək üçün? Biz hesab edirik ki, bu platforma konstruktiv məqsədlər üçün istifadə olunmalıdır. Əlbəttə, burada oturub uzun-uzadı düşmənçilik barədə danışa, misallar çəke bilərik. Bəs o zaman bizim liderliyimizin mənası nədir? Düşmənçiliyi dərinləşdirmək, yoxsa öz imkanlarımızı, nü-fuzumuzu, mandatımızı istifadə etmək? Fəxr edirəm ki, mən və rəhbərlik etdiyim hökumət dağıdıcı, viran qoyan müharibədən sonra belə öz ölkəmizdə dünya miqyasında tanınan sərbəst, demokratik, şəffaf və rəqabətə əsaslanan seçkilər keçirə bildik. Dediym kimi, bizim nöqteyi-nəzərdən məsələnin həlli demokratiyadan, şəf-faflıqdan, dialoqdan, bölgəmizdəki bütün dö-vlətlərə qarşılıqlı hörmətdən keçir. Biz bu isti-qamətdə işləməyə hazırıq. Təşəkkür edirəm.

Kristof Heusgen: – Çox sağ olun. Mövzuya bundan daha dərin etmək imkanımız olma-yacaqdır. Gümanımız o idi ki, bəlkə, bu, tərəflər arasında bir-birinə etibar səviyyəsini artır-a bilər. Laçın dəhlizi uşaqlar, səyahət etmək istəyən insanlar tərəfindən humanitar yardımlar üçün istifadə olunsa, insanlar ener-jidən istifadə etmələrinə baxmayaraq, fərqli siyasi baxışlardan əziyyət çəkməz. Yəni biz bu kürsüdən öz çağırışımızı yalnız bu şəkildə səsləndirə bilərik.

Bizim bir neçə dəqiqəmiz qalır. Suallarınızı verə bilərsiniz. Əvvəlcədən xahiş edirəm ki, suallarınızı mümkün qədər qısa şəkildə ifadə edəsiniz. Buyurun.

Suallar: – Çox sağ olun. Verəcəyim sual

və bu 2-3 il ərzində baş verənləri nəzərə alsaq, Siz faktiki olaraq təhlükəsizlik baxımından Cənubi Qafqazın xəritəsini təqdim etdiniz.

– Əlbəttə, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra bölgəmizdə də vəziyyət tamamilə də-yişmişdir. Yeni reallıqlar ortaya çıxdı və əlbəttə, biz hazır olmalıyıq ki, bu reallıqlarda öz mövqeyimizi daha da gücləndirək. Bugünkü

ümumi mövzuya aiddir. Bu isə baş nazirlər və Prezident üçün cavablandırmağa daha mü-nasib olar. Sualım Rusiya ilə bağlıdır. Uk-raynadakı müharibə çoxlarımız üçün gözlənilən idi. Sizin Rusiya ilə bağlı fikirlərinizi öyrənmək istərdim. Çünki hazırda qeyd olunur ki, Ru-siyanın özü təhlükəsizlik baxımından sabit ölkədən qeyri-sabit ölkəyə çevrilməyə başlayır. Bu hadisələr bir çox ölkələrə təsir göstərir.

Ermənistanın baş nazirinə sualım belədir: Siz bir neçə dəfə qeyd etmisiniz ki, KTMT artıq səmərəli bir təşkilat deyil və ola bilər ki, Ermənistan təşkilatdan çıxsın. Bu istiqə-mətdə Ermənistanın perspektivləri barədə daha ətraflı məlumat verə bilərsinizmi?

Sonrakı sualım Gürcüstanın Baş nazirinə aiddir. Sizcə, Rusiya Ukraynadakı uğursuzluqlar fonunda potensial strateji addımlar olaraq ya-xınlığındakı asan hədəf sayılan Gürcüstan və Moldova kimi daha zəif hesab etdiyi ölkələr üçün hər hansı bir təhlükə yarada bilərmi?

Azərbaycan Prezidentinə sual vermək ist-ərdim: Sülh danışıqlarında vasitəçi kimi ABŞ-nin çıxış etdiyini söyləmişdiniz. Görünən odur ki, Rusiya Dağlıq Qarabağ münasiqəsinin həlli prosesində öz rolunu itirmişdir. Bunu şərh edə bilərsinizmi?

Kristof Heusgen: – Bunlar yaxşı suallardır. Lakin siz suallarınızı hər üç iştirakçıya ün-vanladınız. Qeyri-bərabər vəziyyət alınır baş-qaları qarşısında. Amma bizim təşkilatdan olduğunuz üçün icazə verməkdən başqa se-çimim qalmır. Baş nazir, buyurun.

Baş nazir Nikol Paşinyan: – Biz açıq və şəffaf şəkildə ifadə etmişik ki, KTMT ilə bağlı bəzi narahatlıqlarımız var. Biz bu mə-sələləri tərəfdaşlarımız qarşısında qaldırmışıq, mövqeyimizi ictimai səviyyədə ifadə etmişik. Bu məsələ üzərində işləyirik. Narahatlıqlarımız olduğu kimi qalmaqdadır. Amma bütün sual və məsələlərin həlli ilə bağlı işlər aparılır.

Baş nazir İrakli Qaribaşvili: – Sualınız üçün təşəkkür edirəm. Siz Rusiyadan gələn təhlükələr barədə soruşdunuz. Avropalı və amerikalı dostlarımız, beynəlxalq tərəfdaşa-rımızla söhbətlər zamanı hər kəs eyni mövqedə olduğunu bildirir. Bu mövqe ondan ibarətdir ki, hazırkı vəziyyətdə Ukraynada nəyin baş verə biləcəyi barədə konkret bir şey demək mümkün deyil. Əlbəttə, bu müharibənin nəti-cələri Gürcüstan, Moldova kimi ölkələrə təsir edəcək. Amma gəlin açıq danışaq. Avropanın, hətta dünyanın təhlükəsizlik sistemi baxımından Rusiyanın etmək istədiyi beynəlxalq nizam-intizamı, qaydalara əsaslanan nizam-intizamı dəyişməkdir. Bu baxımdan düşünürəm ki, mü-təxəssislərin də bizə bildirdiyinə görə, 2-3 aydan sonra vəziyyət daha aydın olacaq.

Bildiyiniz kimi, Gürcüstan ərazisinin 20 faizi Rusiya tərəfindən işğal olunmuşdur. Biz müharibənin acısını 2008-ci ildə çəkmişik. 1990-cı illərin əvvəllərində bizim ölkədə, belə demək mümkünsə, dolayı müharibə baş vermişdir. Bu müharibə zamanı Rusiya Ab-xaziya və Osetiyadakı separatçıları dəstəklə-mişdir. Demək istəyirəm ki, bizim bu məsələ ilə bağlı yaxşı təcrübəmiz var. Hazırda nəyin baş verəcəyini demək çox çətindir. Hesab edirəm ki, Ukraynadakı müharibədən sonra bizim, bölgənin, Avropanın və dünyanın harada olacağını zaman göstərəcək. Amma giriş çıxışında dediyim sözləri bir daha təkrar etmək istəyirəm: sülh danışıqlarının alternativi yoxdur! Çünki nüvə silahının istifadəsi ilə bağlı söz-söhbətlər yenə gündəmədədir. Bu, təkcə Ukrayna, Avropa üçün yox, bütün planet üçün dəhşətdir. Bu səbəbdən biz ABŞ, Çin, Rusiya, Aİ kimi böyük oyunçuların bir araya gəlib bu planetin gələcəyi haqqında müzaki-rələrə başlayacağını gözləməliyik. Bir daha təkrar edirəm ki, müharibə çıxış yolu deyil. Gürcüstan kiçik bir ölkədir. Əhalimiz cəmi 4 milyon nəfərdir, öz problemlərimiz var. Lakin hakimiyyətdə olduğumuz son on dinc il ərzində biz ölkədə sülh və sabitliyi bərqərar edə bilmişik. İnsanlara lazım olan da budur. Bizə sülh, sabitlik və firavanlıq lazımdır. Fi-ravanlıq və sabitliyə isə müharibə yolu ilə nail olmaq mümkün deyil. Təşəkkür edirəm.

Prezident İlham Əliyev: – Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normal-laşdırılması ilə əlaqədar olaraq bir neçə plat-formamız var. Onlardan biri Brüssel formatı

adlandırdığımız platformadır. Dünən Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti cənab Şarl Mişellə görüş zamanı biz bir daha Brüssel prosesinə sadiq olduğumuzu təsdiqlədik. Bu gün isə Dövlət katibi Blinken tərəfindən təşkil olunmuş üçtərəfli görüş zamanı biz, həmçinin Brüssel prosesini və üçtərəfli formatı müzakirə etdik. Hesab edirəm ki, bu formatın üçtərəfli olduğu, yəni Avropa İttifaqı, Azərbaycan və Ermənistan arasında olduğu barədə ümumi bir anlaşma vardır. Düzdür, keçmiş Minsk qrupundan müəyyən şeylər qalıb. Bu qrup artıq kənara çəkilib, mövcud deyil. Ola bilər ki, yalnız kağız üzərində mövcud olsun. Ona görə də Minsk qrupunun 28 il ərzində heç bir nəticəyə nail ola bilməyən keçmiş həmsədrləri vəziyyətə hələ ki, nisbətən təsir edə bilirlər. Bu səbəbdən biz ABŞ, Rusiya və indi də Avropa İttifaqı tərəfindən təşkil olunmuş platformada bir araya gəlmişik. Lakin Fransa hökuməti bir-tərəfli ermənipərəst mövqe tutduğundan o, bu platformada artıq iştirak etmir. Aydındır ki, vasitəçi olan tərəf tuta və bunu nümayiş etdirə bilməz. Bu, sizin sualınıza olan cava-bımdır.

Bundan əlavə, demək istərdim ki, hər kimsə bu iki ölkənin razılığa gəlməsinə kömək edərsə, çempion medalını qazanacaqdır. O ki qaldı, sülh danışıqlarına biz bu mövqeyi başa düşə bilərik, lakin bizim təcrübəmiz göstərir ki, sülh danışıqları bəzən çox uzanır. Biz 28 il boyunca sülh danışıqları aparmışıq, təəsüvür edin, 1992-ci ildən 2020-ci ilə qədər. Əgər biz Qarabağ münasiqəsinə döyüş meydanında həll etməsəydik, bu sülh danışıqları daha 28 il çəkəcəkdı. Belə bir vəziyyət Ermənistanı tam qane edirdi. Çünki onlar vəziyyəti dondurmaq, torpaqlarımızı hə-mişəlik işğal altında saxlamaq istəyirdilər. Bu vəziyyət, həmçinin Ermənistanın dünyanın müxtəlif bölgələrindəki dostlarını qane edirdi. Lakin bu bizi qane etmirdi. Buna görə də biz hazırlaşdıq, söylərimizi səfərbər edirdik, yeni nəsil böyüdürdük. Cavan olduqları və Ermənistan o torpaqları işğal etdikdə hələ anadan olmadıqları üçün heç zaman görmədikləri torpaqlara qayıdan və oraları işğaldan azad edən bir nəsil yetişdi-rirdik. Bu baxımdan, bəli, mən sülh danışıqlarının keçirilməsinin əleyhinə deyiləm. Lakin siz ədaləti güc vasitəsilə bərpa etməli olursunuz. Bu sizin qanuni haqqınızdır. Bu haqqı sizə BMT-nin 51-ci fəslı verir. Biz də bu haqqımızdan istifadə etdik. Biz öz ərazimizdə döyüşmüşük. Bizim apardığımız müharibə torpaqların azadlığı uğrunda müharibə idi. Ona görə də o, ədalətli müharibə idi. Apardığımız müharibənin məqsədi torpaq işğal etmək deyildi. Ona görə də bir nəfər əsgərimiz belə döyüş meydanını tərk et-mədi. 44 gün ərzində şəhər və kəndlərimiz “İs-gəndər” raketləri ilə атаşə tutulduğunda belə heç kəs döyüş meydanını tərk etmədi. Ermə-nistanda isə fərarilərin sayı 11 minə çatmışdı. Niyə? Ona görə yox ki, onlar döyüş meydanında uduzurdurlar. Ona görə ki, onların apardığı mü-haribə işğalçı müharibə idi. Ermənistanda do-ğulmuş insanlar üçün Azərbaycana gedib onlara aid olmayan torpaqdan ötrü müharibə etmək həvəsi yox idi. Bizim torpaqların azadlığı uğrunda apardığımız müharibənin nəticəsi əsas amilin havəs olduğunu göstərdi. Silah vacibdir, taktika da vacibdir, planlaşdırma çox vacibdir. Lakin ən önəmli olan həvəsdir. Azadlıq istəyən xalq işğal etmək mümkün deyil. Necə ki biz 28 il gözlədik, onlar da gözləyə bilirlər. Lakin gün gələcək, onlar öz torpaqlarına qayıdacaq, işğalçını vurub çıxaracaq və öz bayraqlarını onlara aid olan bütün tarixi binalara sancacaqlar.

Kristof Heusgen: – Forumda iştirakınıza görə hamınıza təşəkkür edirəm. Biz onsuz da bu günə qədər həll olunmamış məsələlərin burada həll ediləcəyini gözləməirdik. Sizin hər birinizə üzümlü tutub xahiş etmək istəyirəm ki, azərbaycanlı və ya erməni olmasından asılı olmayaraq, məsələlərə, sülh danışıqlarına bir də humanitar yardım prizmasından yana-sasınız. Ümid edirəm ki, Avropa İttifaqının rəhbərliyi ilə keçirilən danışıqlar uğurlu olacaq. Təklif edirəm ki, bir il sonra biz bir daha burada görüşək və nailiyyətlərimizi mü-zakirə edək. İştirakınıza görə bir daha təşəkkür edirəm. Xanım Helqa, sizə də təşəkkür edirəm ki, tərəflər arasında etimadın yaradılması is-tiqamətində ATƏT çərçivəsində tədbirlərinizi

sünüz ki, iştirakçıların sayı da kifayət qədər çox idi, maraq da kifayət qədər böyük idi. Əgər bu müzakirə daha bir neçə saat davam etsəydi, yəqin ki, heç kim bu toplantını tərk etməzdi.

Azərbaycanın mövqeyinə gəldikdə, bizim mövqeyimiz birmənalıdır, açıqdır. Mən bunu qapalı görüşlərdə də ifadə edirəm, rəsmi

Arda 5-ci səhifədə

açıqlamalarımda da. Bu gün Dövlət katibi Blinkenin təşəbbüsü ilə keçirilmiş tədbirdə də ifadə etmişəm, biz haqqın, ədalətin tərəfdarıyıq. Daxili işlərimizə kənar qüvvələrin qarışmasına heç vaxt imkan verməmişik və imkan verməyəcəyik. Qarabağ Azərbaycandır! Bunu mən müharibədən əvvəl demişəm. Bu gün bunu təkcə mən yox, bütün dünya nəinki deyir və görür.

O ki qaldı, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşmasına, yenə də burada da bizim mövqeyimiz tamamilə məntiqlidir. Biz istəyirik ki, bu normallaşma tezliklə baş versin, o ədəvət dövrü arxada qalsın. Əgər Ermənistan tərəfi özündə iradə və güc taparsa, əminəm ki, yaxın zamanlarda buna nail olmaq mümkün olacaqdır.

– **Təşəkkür edirik. Ermənistan baş naziri tərəfindən yenə qeyri-obyektiv fikirlər səsləndirildi. Yəni hələ də ikinci dəfə görüşdə, belə deyək, yenə öz amplualarındadır. Nə istəyirlər?**

– Bilmirəm, bunu siz daha yaxşı şərh edə bilərsiniz. Əlbəttə, mən bilirəm ki, çoxlarınız “kokeyşn büro” haqqında bəzi fikirlər gözləyirdiniz, yaxşı ki, bu olmadı. Amma yenə də səmimiyyət nöqteyi-nəzərindən hesab edirəm ki, daha da, necə deyərlər, dolğun bir mənzərə yarana bilərdi.

Çünki bilirsiniz, bu gün həqiqətləri gizlətmək, yaxud da ki, reallığı təhrif etmək mümkün deyil. Biz informasiya dünyası dövründə yaşayıırıq. Hər kəs yaxşı bilir harada nə baş verir. Ona görə qeyri-ciddi və manipulyativ mahiyyət

daşıyan açıqlamalar, əlbəttə ki, ciddi qəbul edilmir. Bizim mövqeyimiz birmənalıdır. Biz nəyi deyiriksə, birincisi, həqiqətə əsaslanırıq. İkincisi, mövqeyimizi açıq bildiririk. Beynəlxalq tərəfdaşlar da bilirlər ki, biz nə istəyirik.

Biz istəyirik ki, Qarabağ məsələsi beynəlxalq gündəlikdən çıxsın. Biz imkan verə bilmərik ki, Qarabağ məsələsi hər hansı bir formada Azərbaycanla Ermənistan arasında imzalanacaq sazişə daxil edilsin. Bunu mən bu gün cənab Blinkenin iştirakı ilə keçirilmiş görüşdə də bildirmişəm. Biz istəyirik ki, sərhədlərimiz tarixi xəritələr əsasında delimitasiya olunsun. Bunun da tarixi məntiqi var. Biz istəyirik ki, Ermənistan bizə qarşı ərazi iddialarından əl çəksin və normallaşma olsun.

Ermənistan nə istəyir? Biz bunu başa düşə bilmirik. Gah deyirlər ki, onlar Laçın-Xankəndi yolunda baş verən hadisələrə, ümumiyyətlə, heç bir münasibət bildirməyəcəklər, bu onlara aid məsələ deyil. Gah deyirlər ki, onlar dırnaqarası “Dağlıq Qarabağ problemi” ilə məşğul olmaq istəyirlər. Ona görə onlar özləri üçün bunu müəyyən etməlidirlər və düzgün tələffüz etməlidirlər, xarici tərəfdaşlara da öz mövqeyini, – əgər o mövqe varsa, – çatdırmalıdrlar.

– **Cənab Prezident, bir sual da xahiş edirik. Avropa İttifaqının nümayəndələri ilə görüşrkən Fransanın qərəzli mövqeyi ilə bağlı hər hansı bir fikir səsləndirilibsə, istərdik ki, bu haqda da eşidək.**

– Bu haqda mənim tərəfimdən nə isə demək, bəlkə,

düzgün olmaz. Amma, əlbəttə ki, bütün görüşlərdə bu məsələ gündəlikdə idi. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın ədalətli mövqeyi də anlayışla qəbul edilir.

– **Cənab Prezident, üzr istəyirəm, bir sual da verəcəyəm. Deməli, burada enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı panellər keçirilir. Ümumiyyətlə, necə bilirsiniz, Azərbaycanın son vaxtlar enerji təhlükəsizliyi təchizatı ilə bağlı irəli sürdüyü məsələlər, Bolqarıstanda, Rumıniyada imzalanan müqavilələr, Avropa İttifaqı ilə. Yəni Azərbaycan burada faktiki olaraq hərəkətverici qüvvədir. Bir daha istəyərdik ki, Sizdən bu barədə bir şərh eşidək.**

– Bu, təbiidir. Yəni bu, yəqin, artıq həqiqətdir ki, əlavə şərhlərə də ehtiyac yoxdur. Həm Davos Forumu çərçivəsində, həm burada enerji təhlükəsizliyi məsələləri gündəliyin ön sıralarındadır. Əlbəttə ki, burada Azərbaycan yeni mənbənin sahibi kimi və Avropanın enerji təhlükəsizliyi üçün bir çox işlər görən ölkə kimi böyük hörmətlə qarşılanır. Deyə bilərəm ki, bir çox görüşlərdə bizim Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyimiz töhfə qeyd olunur və mənə təşəkkürlər də çatdırılır.

Burada həm Avropa, həm Azərbaycan ancaq qazanc əldə edə bilərlər və faktiki olaraq biz bunu edirik. Şübhəsiz ki, enerji diplomatiyamız nə qədər uğurlu olarsa, ölkəmizin maraqları bir o qədər də daha güclü şəkildə təmin ediləcəkdir.

Jurnalistlər: – Çox sağ olun.

AZƏRTAC

Münxen Təhlükəsizlik Konfransından dünyaya verilən ən sərrast ismarış

Bir ilə yaxın müddətdə Rusiyanın Ukraynaya qarşı davam edən birbaşa hərbi müdaxiləsi və qardaş Türkiyədə baş vermiş dəhşətli zəlzələnin vurduğu yaların sarılması fonunda gündəmə gələn 59-cu Münxen Təhlükəsizlik Konfransı dünyada, eləcə də Avropada davamlı sülh və əməkdaşlıq məsələləri baxımından önəmli bir diskussiya platforması kimi ötən həftənin önəmli hadisələrindən biri oldu. Qlobal güc mərkəzlərinin qanlı hesablaşmalarının hələ də davam etdiyi bir dövrdə təhlükəsiz dünyanın qurulması layihəsinə xidmət edən bir prestijli platformanın gündəmində Cənubi Qafqazın da gələcəyinin müzakirəsi istər ölkəmizdə, istərsə də dünyada böyük maraq doğurdu. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin bu önəmli beynəlxalq toplantıdan verdiyi ismarışlar Ermənistana və onun havadarlarına layiq olduqları yeri göstərmək, ölkəmizlə hansı dillə danışmağı bilmək və atdıqları addımların sabah nə verəcəyi baxımından önəmli bir hadisə oldu. Xüsusən revanşist ölkənin baş nazirini güllünc vəziyyətə salan “quş buraxmaları” ilə yadda qalmış 2020-ci ilin 15 fevralındakı birinci nokautdan və həmin ilin 10 noyabr kapitulyasiyasından da nəticə çıxarmayan erməni lider Paşinyan üçün bu toplantı Azərbıyacan Respublikası Prezidentindən aldığı cavablar nəticəsində yaşamış olduğu üçüncü nokaut kimi tarixə düşdü.

Ancaq iştirakçı sayına görə ən çox liderin və tanınmış ictimai-siyasi xadimin qatıldığı Münxen Təhlükəsizlik Konfransının budəfəki toplantısı həm də region hegemonu Rusiyanın heç bir birbaşa təması olmadan üç Cənubi-Qafqaz ölkəsi liderinin bir yerə toplanması və eləcə də cənub qonşumuz İrandakı molla rejiminin yürütdüyü siyasətə qarşı dünyada formalaşdırılan yeni siyasi konfigurasıyanın da aktiv mərhələyə keçməsi ilə yadda qaldı. Şübhəsiz, hər bir dövlətin özünün maraqları və ölkəsinin qatıldığı beynəlxalq əməkdaşlıq platformalarında güddüyü milli mənafələr baxımından keçirilən belə tədbirlərin əhəmiyyəti əski dünyadakı acı təcrübələrdən dərs çıxarmaq və gələcəkdə insanların yalnızı qorxulu təbii fəlakətlərə qarşı mübarizə aparmaq lazım gəldiyini görmək baxımından önəmli idi. Belə ki, bu gün bütün dünya qardaş Türkiyədəki zəlzələdə həlak olan 40 mindən artıq insanın həyatı üçün üzülüb, ona dəstək olduğu halda bir il davam edən Rusiyanın Ukraynaya hərbi təcavüzü nəticəsində hər iki tərəfdən 300 mindən artıq insanın həlak olması, Ukraynanın kritik infrastruktur obyektlərinə dəyən yüz miilyardlarla zərərin daha da artmaması üçün praktik olaraq heç bir iş görülməməsi, sadəcə, təəssüf doğurur. Məhz buna görə də konfransda xalqlar arasında davamlı sülhün yaradılması üçün ƏDALƏT formulunun tapılması baxımından edilən səylər gələcək əməkdaşlıq baxımından əhəmiyyətli idi. Buna görə də dövlət başçımızın təkcə keçmişdə qalmış Qarabağ münaqişəsindən sonra məğlub Ermənistanla sülh müqaviləsinin bağlanması, eləcə də Azərbaycanın etibarlı partnyor kimi Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına verdiyi töhfələr baxımından verdiyi açıqlamalar da bu konfrans iştirakçılarının və medianın ciddi marağına səbəb oldu. Bunun əksinə, hər dialoqda olduğu kimi, bu dəfə də sülh prosesini bilərəkdən uzatmağa, bunun üçün müxtəlif bəhanələr gətirib hələ də keçmiş xəyallarla yaşayan erməni liderinin moderatorun davam edən Rusiya-Ukrayna müharibəsi ilə bağlı sualını “Ukraynadakı münaqişə” kimi dəyərləndirməsi hayların Münxen kimi Avropanın orta göbəyində otursalar da, belə Kremlin şəbəkə xaricindən kənara çıxa bilməmələrinin bir sübutu idi. Rusiyanın qorxusundan bu dəhşətli

işğalı “Ukraynanın daxili münaqişəsi” kimi qələmə verməyə çalışan erməni liderin Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə hələ də burun soxması cəhdləri də onun sülh prosesinə nə qədər hazırlıqsız gəlməsini açıqca göstərirdi.

Erməni baş nazirin təkcə ingilis dilində deyil, bütün liderlik parametrlərində sinifdə qalması onun sahib olduğu erməni düşüncəsinin dəyişilməməsi və məsələyə ənənəvi olaraq “ermənico” yanaşmasından qaynaqlansa da, moderatorun, bəlkə də, bilərəkdən provokativ suallar verməsindən cəsarətlənərək Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı inad edərək kimlərə güvənməsi heç kimə sirr deyildi. İran! Bəli, özünün ermənipərəst siyasətini hər zaman Azərbaycan özünün dövlət müstəqilliyini elan edəndən sonra dərhal büruzə verən, bundan sonra Qarabağın işğalı dövründə azərbaycanlıların qəsb olunmuş əmlakını bazarlarında xuruş edən İran, hətta 44 günlük Vətən müharibəsində belə işğalçını açıqca dəstəkləməkdən çəkinmədi. Azərbaycan Ordusunun parlaq qələbə-sindən sonra özünə gələ bilməyən Ermənistandan da pis mənəvi vəziyyətə düşən molla rejimi ölkəmizlə sərhəddə hərbi təlimlər keçirib, Araza panton körpü salmağa cəsarət etdi. Tehrandakı Azərbaycan Respublikasının səfirliyinə təşkil olunmuş və bir nəfərin ölümü, iki nəfərin yaralanması ilə nəticələnmiş xain terror əməli isə molla rejiminin Azərbaycanı qarşı tutduğu şovinst mövqeyi tamamilə ifşa edir. Özünün qədim dövlətçilik tarixi, siyasi təcrübəsi ilə öyünən bu rejimin bütün bu bədnam çılpaqlıqlar fonunda revanşist Ermənistanla yaxınlaşmasını isə təkcə liderlərinin qucaqlaşması səviyyəsində deyil, bəlkə də, “konyak diplomatiyası” kimi aşağı dərəcədə də düşünmək təəccüblü olmaz. Axı bu gün kasıb Ermənistana səfər edən iranlı turistlərin dilə gətirə bilmədiyimiz “əsas motivlərinin” nə olduğunu təkcə biz yox, bütün dünya bilir.

Bəs belə bir vəziyyətdə mövcud konyunktur nəyi vəd edir?! Azərbaycan tərəfi Laçın dəhlizi üzərindəki yolun tikintisini vaxtında qabaq, yüksək keyfiyyətlə tikdiyi kimi Zəngəzur dəhlizi üzrə bütün işləri də sürətlə aparmaqdadır. Ölkəmizin təbii sərvətlərinin talanmasının qarşısını almaq üçün davam edən ekoaksiyanın istəyimizə çatana qədər davam edəcəyini vurğulayan ölkə başçımız bu istiqamətdəki qərarlılığını bu toplantıda bir daha ortaya qoydu. Qafandakı İran Konsulluğunun binasını təmir etməyə maddi imkanı olmayan Ermənistanın isə Türkiyədəki zəlzələdən əziyyət çəkənlərə yardım bəhanəsi ilə yeni bir siyasi həmlə işlətməsi, fikrimizcə, bu diskussiyada moderatordan başqa heç kimə səmimi gəlmədi. Çünki zaman-zaman cənublu, şımallı bütün “ağa”larına alət olmuş Ermənistanın bu zəlzələ qurbanları üzərindən də sağlam qonşuluq münasibətləri və sırf humanitar addımlar atacağına heç kim inanmırdı.

Və beləcə, yumşaq desək, üzərindəki işğalçı etiketindən utanmayıb, kapitulyant sözündən özünü təhqir olunmuş hesab edən Paşinyanın üçüncü nokautla üzləşdiyi Münxen Təhlükəsizlik Konfransının plenar iclasına son nöqtəni qoyan ölkə başçımız cənab İlham Əliyevin sözləri öz damğasını vurdu: ***“Azadlıq istəyən xalqı işğal etmək mümkün deyil. Necə ki biz 28 il gözlədik, onlar da gözləyə bilərlər. Lakin gün gələcək, onlar öz torpaqlarına qayıdacaq, işğalçını vurub çıxaracaq və öz bayraqlarını onlara aid olan bütün tarixi binalara sancacaqlar”***. Bu, əslində, bölgədə azadlıq mübarizəsi aparan xalqlara, onların liderlərinə göndərilən ən sərrast ismarış idi.

“Şərq qapısı”

Fevralın 18-də Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində “Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması” mövzusunda keçirilən plenar iclas, eləcə də iclasdan sonra Prezident cənab İlham Əliyevin televiziya kanallarına aktual müsahibələri ölkə, eləcə də muxtar respublika gündəminin əsas mövzularındandır. Naxçıvan Dövlət Universitetinin müəllimi, Yeni Azərbaycan Partiyası Universitet şəhərciyi ərazi partiya təşkilatının sədri, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Arzu Abdullayev bizimlə müsahibəsində bu mühüm və tarixi görüş barədə fikirlərini bölüşdü.

Münxen Təhlükəsizlik Konfransı bir daha göstərdi ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı üçün etibarlı tərəfdaşdır

– *Arzu müəllim, Münxen Təhlükəsizlik Konfransının iclasında Cənubi Qafqazın təhlükəsizliyi ilə bağlı tarixi məsələlər müzakirə edildi. Bu iclası necə şərh edərdiniz? Onu digərlərindən fərqləndirən nə idi?*

– Bu günlərdə Münxendə “Dialog vasitəsilə sülh” şüarı altında yenidən toplanan Təhlükəsizlik Konfransının budəfəki mis-siyası dövlət və hökumət başçıları, siya-sətçilər, parlamentarilər, araşdırma mərkəzləri, media və beynəlxalq təhlükəsizlik sahəsində ixtisaslaşan təşkilat və mütəxəssislər və sair arasında davamlı və qeyri-rəsmi dialoq yaratmaqla qlobal və regional problemlərin, münaqişələrin həl-linə töhfə vermək idi. Münxen Təhlükə-sizlik Konfransının yeni sədri səfir Kristof Heusgenin rəhbərliyi ilə təşkil edilən bu sessiya indiyədək keçirilmiş sessiyalarla müqayisədə iştirakçı sayına görə ən iri-miqyaslı olması ilə səciyyələndi. Kon-fransda Azərbaycan Prezidenti ilə yanaşı, 40-dan çox dövlət və hökumət başcısı, habelə xarici işlər, müdafiə və digər sahələrə məsul nazirlər, Avropa İttifaqı Şu-rasının Prezidenti, Avropa Komissiyasının Prezidenti, BMT-nin ixtisaslaşmış qu-rumlarının rəhbərləri, NATO, ATƏT, Ərəb Dövlətləri Liqası, Körfəz Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər dövlətlərarası təşkilatların baş katibləri iştirak edirdi. Bu konfransa ölkəmizin başçısının ali qonaq kimi dəvət olunması dövlətimizin yüksək nüfuzunun və mövqeyinin göstəricisi, Azərbaycanın dünyada sülh tərəfdarı olduğunun bir daha təsdiqi və sübutudur. O da xüsusi vurğulanmalıdır ki, Prezident cənab İlham Əliyev builki Münxen Təhlükəsizlik Kon-fransına dəvət edilən və diqqət mərkəzində olan çox az sayda dövlət başçılarından biridir.

– *Həm də bu görüş bir daha ölkə başcısı Prezident cənab İlham Əliyevin regionda sülhü, təhlükəsizliyi təşviq edən böyük siyasi dövlət xadimi kimi dünyadakı nüfuzunu göstərdi...*

– Bəli, Münxen Təhlükəsizlik Kon-fransının təşkilatçıları hesab edirlər ki, cənab İlham Əliyev kimi uğurlu liderin fikir və yanaşmaları beynəlxalq birlik üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Bunun nə-ticəsidir ki, beynəlxalq birlik Prezident

cənab İlham Əliyevi strateji baxışlara malik mahir diplomat kimi qəbul edir.

– *Arzu müəllim, Münxendə mühüm görüşlər və müzakirələr həyata keçirildi. Ermənistan tərəfi bu konfrans çərçivəsində də müxtəlif bəhanələri və qeyri-obyektiv fikirləri ilə yadda qaldı. Ermənistan baş nazirinin Münxendəki budəfəki çıxışlarını necə dəyərləndirərdiniz?*

– Ölkə rəhbəri cənab İlham Əliyevin konfransın əsas proqramı çərçivəsində Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel ilə görüşü, “Enerji təhlükəsizliyi” mövzusunda dəyirmi masada və “Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması” mövzusunda plenar iclasda iştirakı, ABŞ-ın Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan ilə birgə görüşü, eləcə də səfər çərçivəsində keçirdiyi digər görüşlər, müzakirələr dövlətimizin xarici siyasət kursunun çoxşaxəli əlaqələrinin natiçəsi kimi qəbul olunmaqla yanaşı, Azərbaycanın Avropa İttifaqı üçün etibarlı tərəfdaş olduğunu bir daha bəyan etdi. Sonuncu panel müzakirəsində Ermənis-tanın baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakdan imtina etməsi görünür ki, 2020-ci ildə Münxendə onun üçün utancverici məğ-lubiyyəti və biabırçılığı yenidən yaşama-maq istəyindən irəli gəlib. Xatırladaq ki, həmin debatda dünyanın gözü qarşısında dövlətimizin başcısı tarixi faktlara, siyasi və beynəlxalq hüquqi sənədlərə əsaslanan tutarlı arqumentlərlə erməni tərəfinin əsas-sız və savadsız şərhlərinə cavab verdi, tarixi həqiqətin, beynəlxalq hüququn nor-malarının Azərbaycanın tərəfində oldu-ğunu, dövlətimizin mövqeyinin üstünlü-yünü nümayiş etdirdi, Ermənilərin əsassız iddialarını beynəlxalq müstəvidə alt-üst etdi. Bu toplantıdan cəmi bir neçə ay sonra isə 44 günlük Vətən savaşında Azərbaycanın şanlı Qələbə çalması Pa-şinyana və dünya erməniçiliyinə verilən tarixi dərs oldu. Bir sözlə, Ali Baş Ko-mandanın 59-cu Münxen Təhlükəsizlik Konfransında ortaya qoyduğu mövqe, si-yasi iradə, dövlətimizin dünya miqyasında bir çox istiqamətdə növbəti beynəlxalq qələbəsi kimi yazıldı.

–*Müsahibə üçün sağ olun.*

☞ Güntac ŞAHMƏMMƏDLİ

Dövlət qurumlarına aid internet resurslarının“GOV.AZ” zonasına köçürülməsi davam etdirilir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası (*nmsk.gov.az*) və Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəssamlar Birliyinin (*nrb.gov.az*) informasiya resursları AzStateNet şəbəkəsinə köçürülüb. Qeyd edək ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası və Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəssamlar Birliyinin rəsmi internet saytları Naxçıvan Muxtar Respublikası Rabitə və Yeni Texnologiyalar Nazirliyinin mühəndis-proqramçılar tərəfindən müasir proqramlaşdırma dillərindən istifadə edilərək hazırlanıb. Yeni hazırlanmış internet sahifələrinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, axtarış sistemlərində qeydiyyatdan keçirilməsi və axtarış sistemlərində ön sıralarda tapılması üçün nazirliyin mühəndisləri tərəfindən zəruri texniki tədbirlər həyata keçirilib. Həmçinin saytların domen ünvanları da müvafiq qaydada yenilənməklə domenə bağlı e-poçt adresləri ilə təmin ediləcəkdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Rabitə və Yeni Texnologiyalar Nazirliyinin mətbuat xidməti

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyində “Heydər Əliyev İli”nə həsr olunmuş “Ümummilli Lider Heydər Əliyev müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusudur” mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin

Naxçıvan şəhərinin baş meydanında əzəmətlə ucalan abidəsi önünə gül dəstələri qoyub, Ümummilli Liderin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad ediblər. Sonra Heydər Əliyev Muzeyi ziyarət olunub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyində keçirilən tədbir Ulu Öndər Heydər

Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyində “Heydər Əliyev İli”nə həsr olunmuş tədbir

Əliyevin əziz xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlanıb.

Tədbirdə çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikasının fövqəladə hallar naziri, polkovnik Şahin Mirzəyev 2023-cü ilin “Heydər Əliyev İli” elan olunması barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncamın əhəmiyyətinə toxunaraq Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətinin araşdırılması, öyrənilməsi, təbliği, gələcək nəsillərə çatdırılması baxımından vacibliyini bildirib. Qeyd olunub ki, Ulu Öndər Azərbaycanın tərəqqi və inkişaf yolunu müdrik uzaqgörənliklə müəyyənləşdirib,

milli-mənəvi dəyərlərimizin, müstəqil dövlətçiliyimizin konseptual əsaslarını işləyib hazırlayıb, sosial-iqtisadi inkişafa nail olub, müasir ordu quruculuğu, o cümlədən milli zabit kadrlarının hazırlanması üçün tarixi işlər görüb. Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayan ölkəmizin qazandığı misilsiz nailiyyətlər Ulu Öndər Heydər Əliyevin onilliklər ərzində gələcək inkişaf üçün formalaşdırdığı möhkəm təməllərdən güc alır. 44 günlük Vətən müharibəsindəki şanlı Qələbəmiz

isə bunu bir daha təsdiqləyib.

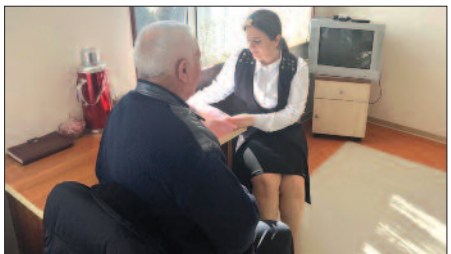
Tədbirdə AMEA Naxçıvan Bölməsi Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun elmi katibi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Yaşar Rəhimov “Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinin Naxçıvan dövrü”, Heydər Əliyev Muzeyinin direktoru Ramil Orucəliyev “Heydər Əliyev və Azərbaycan mədəniyyəti” və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun baş müəllimi Qorxmaz Hacızadə “Azərbaycanlıq ideologiyası” mövzularında çıxış ediblər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin mətbuat xidməti

Ombudsman ahıl şəxslərə baş çəkib

Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) preventiv mexanizm fəaliyyəti çərçivəsində xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şəxslərin hüquqlarının təmini vəziyyətinin araşdırılması məqsədilə başçəkmələri davam etdirilir.

Fevralın 20-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili

(Ombudsman) Günay Rzayeva tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində olan Ahıllar Evinə başçəkmə həyata keçirilib.

Başçəkmə zamanı Ombudsman tərəfindən Ahıllar Evinə saxlanma şəraiti və rəftar məsələləri araşdırılıb, yataq və tibb otaqlarına, istirahət otağına, yeməxanaya, ərzaq anbarına və digər obyektlərə baxış keçirilib, qidalanma səviyyəsi, tibbi-sosial xidmətin, asudə vaxtın təşkili və digər hüquqların təmin olunması vəziyyəti öyrənilib.

Ombudsman sosial qayğıya ehtiyacı olan şəxsləri ümumi və fərdi şəkildə qəbul edərək konfidensial qaydada dinləyib, onlara qanuni mənafeələrinin müdafiəsi, sosial fəaliyyətinin səmərəli təşkili və həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi sahəsində müəssisənin işinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələr verib.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) mətbuat xidməti

“Sabahın alimləri” XII respublika müsabiqəsinin qaliblərinə diplomlar təqdim olunub

Dünən Naxçıvan Şəhər Kimya-Biologiya Təmayıüllü Liseyində “Sabahın alimləri” XII respublika müsabiqəsinin iştirakçıları ilə görüşü keçirilib, onlara Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin diplomları təqdim olunub.

Görüşdə təhsil naziri Rəhman Məmmədov ölkəmizdə təhsilə göstərilən dövlət qayğısından, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında da təhsilin inkişafı istiqamətində qazanılan uğurlardan danışdı.

Qeyd olunub ki, layihə çərçivəsində AMEA Naxçıvan Bölməsinin alimləri xüsusi istedad və qabiliyyəti ilə fərqlənən şagirdləri elmi himayəyə götürərək onlarla birgə tədqiqatlar aparırlar. Bu günədək 74 elmi rəhbərin və 132 şagirdin iştirakı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün əhəmiyyətli olan 81 layihə üzrə tədqiqatlar aparılmışdır. 2023-cü ildə də “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsinin uğurlu təbiiqi üçün Naxçıvan şəhərində fəaliyyət göstərən ümumtəhsil məktəblərinin 60 şagirdi 5 istiqamət – Azərbaycan dili, tarix, fizika, kimya və biologiya olmaqla, 39 layihə üzrə tədqiqat aparırlar.

Təhsil naziri bildirib ki, “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsinin iştirakçıları 13-15 fevral tarixdə Bakı şəhərində keçirilən “Sabahın alimləri” XII respublika müsabiqəsində Naxçıvan Qızlar Liseyinin şagirdləri Surə Ələkbərova və Jalə Bayramova riyaziyyat nominasiyası üzrə beynəlxalq diplomlara layiq görülmüblər.

Təhsil naziri uğurlu nəticələrinə görə “Sabahın alimləri” XII respublika müsabiqəsinin iştirakçılarını təbrik edib, müsabiqə iştirakçılarına diplomlar təqdim olunub.

Tədbirdə “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsində qalib olan şagirdlərdən “Naxçıvantəpə yaşayış yeri və onun ətrafının arxeoloji tədqiqatı” mövzusu ilə Ufa şəhərində elmi-tədqiqat işləri ilə bağlı keçirilən XI Ümumrusiya müsabiqəsində iştirak etmiş və birinci dərəcəli diploma layiq görülmüş Naxçıvan Qızlar Liseyinin şagirdi Altunay Tahirliyə və Polşanın Varşava şəhərində keçirilən Beynəlxalq elmi konfransda “Şahbuz rayonunun etnotoponimlərinin linqvistik xüsusiyyətləri və təhlili” məqaləsinə görə beynəlxalq sertifikatla layiq görülən Naxçıvan şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbin şagirdi Nərin Cəfərovaya nazirliyin diplomları təqdim olunub.

Tədbirdə məktəblilər və onların layihə rəhbərləri yaradılan müasir tədris şəraiti və göstərilən qayğıya görə dövlətimizə minnətdarlıq ediblər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidməti

Magistraturaya qəbul imtahanı keçirilib

Fevralın 19-da Dövlət İmtahan Mərkəzi ali təhsil müəssisələrinin magistraturalarına qəbul imtahanı keçirib. İmtahan respublikanın 7 şəhər və rayonunda təşkil edilib. 18 min 724 bakalavrın iştirak etdiyi imtahanın idarə olunmasına 72 ümumi rəhbər, 202 imtahan rəhbəri, 1684 nəzarətçi-müəllim, 169 buraxılış rejimi əməkdaşı cəlb olunub.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Naxçıvan şəhər 5 və 14 nömrəli tam orta məktəblərdə təşkil edilən imtahanda 501 bakalavr iştirak edib. 40 zaldə keçirilən və 3 saat davam edən imtahanların idarə olunmasına 6 rəhbər, 48 nəzarətçi ayrılıb. İmtahanda 50-si məntəqi təfəkkür, 25-i xarici dil, 25-i informatika olmaqla, 100 sual təqdim edilib.

Xəbərlər şöbəsi

Xalq təqvimi

Sakrallıq, müqəddəslik rəmzi: su

Su çərşənbəmizin saf qədəmi uğurlu olsun!

Xalq təsəvvüründə Böyük çillə, Kiçik çillə, Boz ay adı ilə üç dövrə – zamana bölünən qış qədim təsəvvürlərdə təbiətin ölməsi kimi də xarakterizə olunur. Novruza doğru istiqamət alan Boz ay dövrəsində “ölan təbiət” yenidən dirilir. İlin sonuncu çərşənbələrinin cəmləşdiyi Boz ay xalq arasında “ağlar-gülər ay” da adlanır. Dünyanın yaranmasında iştirak edən su, od, yel, torpaq mifizmi xalq təfəkküründə dərin iz salaraq ilaxır çərşənbələrin də xüsusiləşməsinə şərtləndirir.

adlanan sonuncu mövsümü də çərşənbələrə ayırır və bunları ilin sonuncu, axıncı çərşənbəsi adlandırır. Və bu çərşənbələrin birincisi ilkin yaradılış başlanğıcı olan suyun adı ilə bağlanır. Elə həmin zamanlardan “Su çərşənbəsi” adlanan ilk ilaxır çərşənbə xalq arasında Novruzun ilk başlanğıcı hesab edilərək qeyd olunur.

Su çərşənbəsi xalq arasında “sular Novruzunu”, “sular bayramı”, “gözəl çərşənbə” adları ilə də tanınmaqdadır. Su çərşənbəsində Azərbaycanın müxtəlif regionlarında, o cümlədən muxtar respublikamızın bölgələrində su ilə bağlı bir çox ayinlər icra olunur; su çərşənbəsində bəzi ayinlərin icrasını mütəlx sayırlar ki, bunların icrası bir çox mifoloji inamların əsasını təşkil edir. Xoşagəlməz yuxuların suya danışılması, su ilə qorxunun bədənəndən çıxarılması, pal-paltara, ev-əşiyə təzə su çilənməsi qədim türklərin suya tapınma inamı ilə əlaqədirdir. Bunu xalq yaradıcılığı örnəkləri içərisində yaranmış arxaik janr nümunələri sübut edir: “Yuxuda su görmək aydınlıqdır”, “Səfərə çıxan insanın arxasınca su atırlar”, “Lal axan sudan keçməzlər”, “Suyun lal axanı, adamın yerə baxanı”, “Su səhəngi suda sınar”, “Su bir yerdə qalanda iylənər” və sair kimi nümunələrdə də suyun əski türk aləmində müqəddəs bilinən anlayışlar sırasında olduğu sübut olunur. Suyun sakrallığı dünya mifoloji aləmində qəbul olunur. Ümumən, Azərbaycan, o cümlədən muxtar respublikamızın ərazilərinin folklor yaddaşında su çərşənbəsi ilə əlaqəli inanc və sinama nümunələri də diqqətçəkəndir:

İlk çərşənbədən başlayaraq qonşuya axşamçağı ələk, maya, kibrit verilməz. Zərurət olduqda, diləyə gələn qadıncıdır, başından örpəyini, kişidirsə, papağını götürüb, istədiyini verərlər.

Su çərşənbəsində evə süpürgə çəkmək yaxşı sayılmaz. Əks halda, bu, ev sahibinə “xoş gəlməz”.

Su çərşənbəsində övlad həsrətində olan qadının başına su qırxlamaq ayini icra olunur, bu ayindən sonra həmin qadının övladı olacağına inam yaranırdı.

Canında qorxuluğu olan, qorxan insanın başına su çərşənbəsində su qırxlamaq məqbul sayılır.

Su çərşənbəsində qadınların sevrək icra etdikləri ayinlərdən biri də axar su üzərinə getməkdir. Şəhər tezdən durub axar su üzərinə gedən insan danışb-dinmədən, qəlbində arzu tutaraq həmin sudan içərsə, arzuları çin olar. Su çərşənbəsində axar su üzərindən tullanmaq, keçmək də məqbul sayılır.

Bu ayinlər hazırda da Azərbaycanın müxtəlif regionlarında, o cümlədən muxtar respublikamızda ənənəvi şəkildə icra edilməkdədir. Su çərşənbəmizin saf qədəmi uğurlu olsun! Elə bu məqamda Dədəmiz Qorqudun su kimi duru alqışı da yada düşür: “Qamən axan görgülü suyunuz qurumasın!”

Aytən CƏFƏROVA
AMEA Naxçıvan Bölməsinin İncəsənət, Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun Folklorşünaslıq şöbəsinin müdiri, dosent

İtmişdir

Naxçıvan şəhər sakini Qafarov Cəlal Fəxrəddin oğlunun adına verilmiş sürücülük vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

Babayev Nurlan Rasim oğlunun adına olan sürücülük vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: AZ-7000, Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi 14.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: info@serqqapisi.gov.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılır

Nömrəyə məsul: Muxtar Məmmədov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1000. Sifariş № 136